

Громадськість Богуслава і хорова капела підтримують дружні стосунки з родичами О. Кошиця, хором імені О. Кошиця з Вінніпега, музеями О. Кошиця в Києві і Тарасівці.

4 вересня 2010 року з нагоди 135 річчя від дня народження видатного земляка була урочисто відкрита меморіальна дошка на стіні Богуславського гуманітарного коледжу ім. І. С. Нечуя-Левицького. “Є люди, мов зорі... І якщо такі зорі згасають, то світло їхнього життя ще довго крізь роки, століття і далі сяє на землі...” [5]. Так писала про Олександра Кошиця народна поетеса з Богуслава Ніна Півторацька. Безперечно, безсмертними на планеті залишились і пісні, і музика, і добрі справи Великого сина України Олександра Кошиця. Він увійшов до історії світового мистецтва як один із найвідоміших митців, якому судилося здійснити місію посланця України до народів світу.

Література

1. **Кошиць О.** Спогади [Текст] /О. Кошиць. -К.: Рада, 1995. -387с.
2. **Кошиць О.** Про українську пісню й музику [Текст] /О. Кошиць. -К.: Музична Україна, 1993. -48с.
3. **Головащенко М.** Феномен Олександра Кошиця [Текст] / М.Головащенко.-К.:Музична Україна, 2007. -588с.
4. **Юрченко М.** Українська духовна музика 20-х років ХХ століття [Текст]: навчально-методичний посібник / М. Юрченко. -К.: КНУКіМ, 2001. -164с.
5. **Півторацька – Усенко Н. І.** Мед з диких мальв: Вірші. – Біла Церква: Буква, 2006. -200с.
6. **Корнійчук В.** «БОГУ СЛАВА!» — кажуть у Богуславі [Текст] // Українська музична газета. -1995. №3 (17)
7. **Чедрик В.** Олександр Кошиць [Текст] // Вісті Богуславщини. -1994.-29 листопада № 91
8. **Олександр Кошиць — біографія** (<http://www.pisni.org.ua/persons/436.html>)
9. **З українською піснею по світу** (<http://ruthenia.info/txt/bodnaruki/mds/15.html>)
10. **НОВИНИ:** Кошиць повертається в Україну (<http://www.uvkr.com.ua/ua/news/koshyc.html>)
11. **Олександр Кошиць і Кубань** (<http://www.novasich.org.ua/index.php?go=News&in=view&id=1235>)
12. **Дипломат співу** // Український тиждень (<http://ut.net.ua/art/168/0/3085>)
13. **Олександр Кошиць: дипломатія високого мистецтва** (<http://www.umoloda.kiev.ua/number/1735/169/61408/>)

УДК 78.071.1(=161.2)(092)

Михаць М.

ВАСИЛЬ БЕЗКОРОВАЙНИЙ. ЖИТТЄВИЙ І ТВОРЧИЙ ШЛЯХ

В статье освещены жизненный и творческий путь музыканта, педагога, композитора, одного с организаторов музыкальной жизни Галичины первой ХХ столетия Василия Безкоровайного, а также его деятельность в эмиграции.

Ключевые слова: *музыкант, педагог, хоровое исполнительство, концертная деятельность, дирижер, композитор.*

Протягом двох останніх десятиліть українське музикознавство приділяє значну увагу дослідженню і висвітленню досягнень регіональної культурно-мистецької спадщини, персоналіям, які жили і творили на теренах західної України в першій половині ХХ століття (до 1944 року). Чимало діячів, які працювали в царині культури і мистецтва «не з власної волі, і не з доброї долі», покинувши рідні домівки, жили і творили в різних країнах світу, які були за «залізною стіною» від СРСР. Це: М.Гайворонський, А.Рудницький, З.Лисько, В.Витвицький, Б.П'юрко, С.Сапрун, Я.Барнич, Р.Савицький, Л.Туркевич та багато інших культурно-громадських діячів до воєнного і воєнного періодів. Не легкою була доля і тих, хто залишився працювати в Галичині після війни. Яскравим прикладом цьому є доля композитора, культурно-громадського діяча, професора Василя Барвінського. Більш лояльною виявилась доля до Ст.Людкевича, М.Колесси, Є.Козака, А.Кос-Анатольського, Р.Сімовича, творчість яких є вагомим складовим української музичної скарбниці. Серед багатьох діячів національної музичної культури є незаслужено призабуте ім'я Василя Безкоровайного, творча спадщина якого повертається в Україну.

До висвітлення окремих граней таланту Василя Безкоровайного зверталися П.Медведик, Л.Полтава, Л.Назар, Б.Безкоровайний та інші. Однак постать В.Безкоровайного чекає свого дослідника, зокрема, його концертно-виконавська та композиторська діяльність.

12 січня 1880 року в родині тернопільських міщан Василя та Анни Безкоровайних народився син, якого «Хрестили 3 лютого №799 будинку». При хрещенні мав два імені Василь та Володимир.

Греко-католик, законно роджений. Тато Василь Безкоровайний, мама Анна дочка Луки і Катерини Слюсарських. Хресні Владислав Клецан і Роберта Обалінська [3]. Зростав в Тернополі, навчався в учительській семінарії, «...вирізняючись абсолютним слухом» [10, 21] на його музичні здібності звернув увагу О.Голембйовський – вчитель музики і співу. Згодом продовжує навчання у місцевій гуманітарній гімназії, де розпочинає студіювати музику у О.Голембйовського та Ю.Нижанківського на скрипці та фортепіано, бере активну участь у струнному оркестрі. Успіхам сина радіє батько, який мав гарний голос (тенор) і співав у церковному хорі. (Є припущення що він був органістом в одному із костелів Тернополя).

«Велике враження на юнака, як сам згадував, зробили гастролі мандрівного Українського театру товариства «Руська Бесіда» зі Львова, де чимало було музичних вистав за участю співаків Ф.Лопатинської, К.Рубчакової, М.Фіцнерівни, І.Григоровича» [8, 212]. Відтоді юнак зрозумів, що музика йому до душі, і хоче її себе присвятити. Захоплюється грою на цитрі Є.Купчинського, опановує гру на контрабасі. Вже у гімназійні роки у юнака проявляються організаційні здібності. Об'єднує навколо себе друзів у гімназійний струнний оркестр. Будучи учнем сьомого класу, Василь Безкоровайний бере участь у концертах, виконує на цитрі українські народні пісні в супроводі струнного оркестру, акомпанує співакам на фортепіано. В одному із концертів виступає як диригент поряд із своїм вчителем Юліаном Нижанківським. У вісімнадцятирічному віці створює музику до вірша Івана Франка «Гей, хто на світі!» для баритона і чоловічого хору, який з нагоди ювілею Каменяра був надрукований у Львові. У 1901 році засновано хор «Боян». «...на початку його концертах також бачимо В.Безкоровайного»¹ [8, 213].

Після закінчення гімназії Василь Безкоровайний студіює фізику й математику у Львівській політехніці, однак знаходить можливість продовжувати заняття музикою у професорів консерваторії Польського музичного товариства М.Солтиса та С.Невядомського. Бере уроки з гармонії, контрапункту, композиції та інструментування, регулярно відвідує репетиції «Львівського Бояна». Виснажлива праця підірвала його здоров'я, через що вимушений призупинити навчання у Львові. Їде на Адріатичне море до Абації, де зустрічається із всесвітньо відомим співаком Олександром Мишугою, спілкування з яким запам'яталось на все життя. Повернувшись з Абації, В.Безкоровайний продовжує лікування у Карпатах. Перебуваючи у Косові, Жаб'ю (нині Верховина – М.М.) майбутній композитор прагне збагнути красу народної музики, komponує для цитри, а також вивчає французьку та англійську мови. Згодом повертається до Львова, закінчує консерваторію (1907) та університет (1908). Протягом 1908-1910 років викладає у Львівській академічній гімназії та Вищому музичному інституті, є одним із диригентів «Львівського Бояна».

Відтак працює вчителем гімназій на Лемківщині у Тарнові, Новому Торзі (1910-1911рр., нині територія Польщі), та Станиславові (1911-1913рр., нині Івано-Франківськ), де заснував музичну школу та мішаний хор «Станиславівський Боян», яким керував до початку Першої світової війни. Під час літніх вакацій Василь Безкоровайний побував у Відні, Парижі. У 1912 році в оперному театрі «Ковент Гарден» (Лондон) слухає оперу «Борис Годунов», в якій провідну партію виконував бас світової слави Федір Шаляпін. Спілкування з високим європейським музичним мистецтвом надихає молодого митця до творчості. У т. зв. «Станиславівський період» появляються перші його композиції, а саме фортепіанні твори: «Пісня без слів», «В гаю зеленім», «Хризантеми», «Спомини з гір». Останній, Анатолій Кос-Анатольський називав «найкращим твором своєї молодості». В цей же період появляється «Думка, коломийка – для розваги» для цитри та чоловічий хор «Не схиляйте вниз прапора» на вірші Богдана Лепкого. Влаштує великий Шевченківський концерт з хором «Боян».

Події Першої світової війни змушують повернутися В.Безкоровайного до рідного міста, де працює у місцевій гімназії та керує «Тернопільським Бояном». Активна громадська діяльність Василя Безкоровайного не до вподоби була тогочасній польській владі, яка у 1919 році безпідставно його арештувала. Незаслужене покарання відбував у Стчалково, що поблизу Каліша. Через рік В.Безкоровайний 1920 року повертається до Тернополя, де одружується із Стефанією Стебницькою – колишньою своєю ученицею, активною учасницею аматорських вистав, хористкою «Бояна». Протягом наступного десятиліття проводить активну музично-громадську діяльність, організовує вечори, присвячені Т.Шевченкові, І.Франкові, Лесі Українці, О.Кобилянській. Співпрацює з аматорським драматичним театром під проводом М.Крушельницького, а також із Є.Купчинським та Я.Ярославенком. Труппа театру здійснила постановку вистави «Великий льох» (за Т.Шевченком) із музикою В.Безкоровайного та М.Леонтовича. У цей період В.Безкоровайний працює активно ще й як

¹ На жаль дослідниця діяльності хорового товариства «Тернопільський Боян» з невідомих причин не згадує ім'я В.Безкоровайного як учасника так і диригента хору [5, 48-54].

композитор. Появляються хорові твори «На городі пастернак», «Полуботок», «Думи мої», «Садок вишневий коло хати» на вірші Т.Шевченка, «Народнім лицарям», «Плотію уснув», «Країно див» на поезії О.Олеся, «Гукайте їх», «І сад зацвів», (слова М.Філянського), «О, люба Вкраїно» (слова Давидовського), «Під весну» (Слова Р.Завадовича), «Квітчастий луг» на вірші П.Тичини. Крім написання оригінальних творів В.Безкоровайний опрацьовує народні мелодії для струнного квартету, а також пісні «Ой у саду», «Піду у садочок», записані Т.Шевченком на Тернопільщині у Почаєві. Ці твори виконувалися «Тернопільським Бояном» та іншими хоровими колективами у різноманітних концертах. Василь Безкоровайний звертається до поезій улюблених поетів Т.Шевченка, О.Олеся, Б.Лепкого, на тексти яких komponує солоспіви: «Калина», «Чари ночі», «Чому з тобою ми не хвили», «Де ж ти листочку», «На склоні гір», «Снишся мені», «Рожевий цвіте», а також гумореску «Треба всюди приятеля мати» на вірші С.Руданського. Зазвичай, першими виконавцями були С.Безкоровайна, М.Гірнякова, С.Коренцівна, О.Ваврик, А.Остапчук та В.Клодзінський - солісти «Тернопільського Бояна» у фортепіанному супроводі автора. Компонує фортепіанні твори «А у нашої сусідки», «Заколисна пісня», «З тої гори», «Ой під гаєм», «Чи є в світі молодиця», «Вечірні мрії», «Заграй ми, цигане» та інші, в основі яких закладені народні мелодії. Створює три сонати, а також інструментальні мініатюри «Танець Нілюсі» та «Танок Любчика», які присвячує своїм дітям. Появляються твори «Ноктюрн», «Українська рапсодія», серія «Українські думки» (7 п'єс для скрипки в супроводі фортепіано) [2], «В'язанка українських народних пісень» для цитри, твори для оркестру – увертюра «Різдва на ніч» та «Думка-шумка». У цих творах композитор використовує мелос Поділля та Гуцульщини, вдало поєднуючи їх.

У листі до свого товариша, композитора Я.Ярославленка, написаному в середині 20-х років В.Безкоровайний зазначав, «...що вже видрукував 56 своїх творів, а, крім них ще 30 в рукописах» [цит. За 8, 216]. В кінці 20-х років було видано 74 твори, про що довідуємось із часопису «Боян», який виходив в Дрогобичі (1929, №2-3). Варто зазначити, що всі видання виходили за кошти автора.

У 1928 році разом із Іриною Любчаківною-Крих засновує в Тернополі філію Львівського Вищого Музичного Інституту ім. М.Лисенка.

Весною 1929 року громадськість Тернополя вшанувала Василя Безкоровайного з нагоди 25-ліття творчої діяльності. Відбувся великий концерт, в якому звучали його хорові твори, солоспіви, інструментальні п'єси у виконанні хору «Боян», співачки С.Коренцівни, скрипаля В.Комаровського, піаністки І.Любчаківни. В цьому концерті В.Безкоровайний виконав свій улюблений фортепіанний твір «На склоні гір». Ця подія була висвітлена у часописі «Подільський голос» (1929, №45), та згаданому вище числі журналу «Боян».

Маштабна культурно-громадська діяльність Василя Безкоровайного не до вподоби була тодішній польській владі, через що він був переселений до Золочова, де працює в місцевій гімназії, «...заснував філію Вищого музичного інституту, смичковий і духовий оркестр, драматичний гурток» [7, 377]. Разом з дружиною, яка була співзасновником драматичного гуртка, здійснюють постановки вистав: «Наталка-Полтавка», «Чорноморці» М.Лисенка, «Запорожець за Дунаєм» С.Гулака-Артемівського, в яких головні партії виконує Стефанія Безкоровайна. Влаштує декілька концертів з хором «Боян». З під пера Василя Безкоровайного появляються нові хорові твори на вірші Лесі Українки: «Реве, гуде дібровонька», «Соловейковий спів» та «Лягідні весняні дні». Творить музику для цитри, а саме танці: «Козачок», «Пластунка», «Гуцулка», а також опрацьовує народні пісні, робить переклади власних творів та інших авторів на різні типи і види хорів. Вже у 1934 році в Золочові відбувся великий авторський концерт Василя Безкоровайного з нагоди 35-ліття творчої діяльності, з чим сердечно вітала ювіляра громадськість міста. І тут також діяльність Безкоровайного надокучала владі, за що був звільнений з посади. У 1935 році В.Безкоровайний повертається до рідного міста, де виступає як піаніст-аккомпаніатор із хорами у Шевченківських концертах, вечорах-концертах, присвячених М.Лисенкові, М.Леонтовичу, І.Франкові, Лесі Українці та іншим діячам української історії та культури.

У 1937-1938 роках Безкоровайний очолює «Тернопільський Боян». Разом з ним співпрацюють диригенти, хормейстери В.Березовський, В.Майковський, В.Менцинський. Наприкінці 1938 року Василь Безкоровайний з родиною переїжджає до Львова. Тут співпрацює з українським театром, komponує нові твори. Стає членом Музичного товариства імені М.Лисенка. Та, на жаль, і у Львові доля до митця не була прихильною. Вибух Другої світової війни вносить корективи у життя композитора «...за часів німецької окупації він змушений викладати фізику і математику...» [9, 4], а також «...керував церковним хором» [7, 377].

З наближенням Східного фронту до Галичини, Василь Безкоровайний з родиною в числі галицької інтелігенції, яка працювала під час німецької окупації, емігрує на Захід (Австрія, м. Габльонц), «...куди виїхав з театром В.Блавацького як театральний бібліотекар» [7, 377].

Перебуваючи у таборах ДіПі (переміщених осіб), В.Безкоровайний є одним із активних організаторів культурного життя української громади, організовує хор, солісткою якого є його дружина Стефанія Безкоровайна-Стебницька. Із 1949 року до кінця свого життя (5 березня 1966р.) Василь Безкоровайний проживає в США (м. Буффало), де також бере активну участь у культурно-громадському житті переселених українців, виступає як піаніст-акомпаніатор в концертах пам'яті Т.Шевченка, М.Лисенка, М.Леонтовича, балетних виступах дітей та молоді в Буффало, та інших містах. У цих концертах поряд із його вокально-хоровими творами звучать й оригінальні інструментальні композиції, які також звучали на т.зв. «американських концертах». Так, в серії концертів музики композиторів слов'янських народів, звучали скрипкові п'єси В.Безкоровайного: «Козаченьку, куди йдеш», «Спомини з гір» та «Думки». Крім культурно-громадської роботи В.Безкоровайний дає уроки гри на скрипці і фортепіано у філії Українського музичного інституту, займається музично-хоровою та композиторською діяльністю, є представником правління хору Українського конгресового комітету Америки.

До великих форм можна віднести «Українську різдвяну увертюру» (1956), яка була виконана симфонічним оркестром Буффалівської філармонії, де отримала високу оцінку. Не оминув успіх цього твору і при виконанні в Лос-Анджелесі «...студенти, а, головне професори музичного відділу хотіли конечно глянути на ноти і довідатися щось про композитора. Композиція всім дуже сподобалася...» [цит. За 8, 217]. Одним із останніх великих творів Безкоровайного є дитяча оперетта «Червона шапочка» (лібрето Л.Полтави), прем'єра якої відбулася 1965 року в Торонто (Канада). «Оперетта пройшла з колосальним успіхом...актори виводили...композитора на сцену і оплескам не було кінця...» [3, 4].

Василю Безкоровайному, як композиторові, близький напрям фольклоризму, що відчувається в його як вокально-хорових, так і інструментально-оркестрових композиціях. Він є автором понад 350 різножанрових творів, в яких «...спирався на пізні шари пісенно-танцювальної міської музики, тісно пов'язаної з традиціями й жанрами побутового музикування, зокрема близької до його салонних зразків» [12, 164]. Чимало творів композитор створив для дітей, як навчального так і концертного репертуару. Музика Василя Безкоровайного щира, національно своєрідна, мелодійна. Вона близька духом і зрозуміла нашому сучасникові. Його творчість сягає корінням до рідної землі, відчувається вплив народно-пісенного мелосу. За тематикою твори різні – «вони - то елегійні, то - лірико-драматичні, то - збуджено емоційні» [8, 218]. За роки незалежності чимало творів Василя Безкоровайного повернено в Україну, де їх й видано, в чому велика заслуга Богдана Безкоровайного (внучатий племінник) – заслуженого працівника культури України, голови «Науково-творчого товариства Василя Безкоровайного», заснованого в м. Сімферополі 1999року. Завдяки «Товариству» в різних містах України проведено низку вечорів пам'яті композитора, диригента, педагога, культурно-громадського діяча Василя Безкоровайного. Національною радіокомпанією України зроблені численні записи солоспівів у виконанні заслуженої артистки України, солістки Кримської філармонії Наталії Безкоровайної, інструментальних творів у перекладі для оркестру народних інструментів, пройшло багато різноманітних радіо – і телепередач про життєвий і творчий шлях композитора у різних регіонах України. Однак чимало творів чекають своїх виконавців і вдячного слухача, адже ж постать Василя Безкоровайного заслуговує на увагу і пошану, а його композиторська творчість повинна посісти гідне місце в царині національної музичної культури.

Література

1. **Безкоровайний Б.** Пам'яті Василя Безкоровайного (до 130-річчя від дня народження) / Українознавство за ред. П.Кононенка. №1(34). К: 2010. – С.29-33.
2. **Безкоровайний В.** Українські думки для скрипки і фортепіано. / Упор. Б.Безкоровайний. - Сімферополь: «Доля», 2004. – 96с.
3. **Бризгун-Соколик О.** Василь Безкоровайний (Спогади) // Свобода (США). – 1983. – 3 серпня.
4. ДАТО (Державний архів Тернопільської області) Ф.487, Оп.1. СПР.408, аркуш 135 – зворот).
5. **Іздепська-Новіцька М.І.** Просвітницька діяльність хорового товариства «Тернопільський Боян» з 1901 по1914 роки / Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В.Гнатюка. Серія: мистецтвознавство. – Тернопіль, 2010. - №1. – С.48-54.
6. **Матеріали власного архіву Богдана Безкоровайного.** АР Крим, м.Сімферополь.
7. **Медведик П.** Безкоровайний Василь Васильович. ЕСУ. Т 2. К: 203. – С 377.
8. **Медведик П.** Василь Безкоровайний // Науково-краснознавчий часопис Тернопілля. – 1994. - №1.- С.212-219.
9. **Назар Л.** Слово про Василя Безкоровайного. Життєпис. Творчість / Українські думки для скрипки і фортепіано. Сімферополь: Доля, 2004. – С. 3 -9.

10. **Настіна В.** На вшанування композитора Василя Безкоровайного // Свобода, м. Сіферополь 9 квітня 2010р. / С.15.
11. **Полтава Л.** Пам'яті композитора Василя Безкоровайного (У першу річницю смерті). Альманах. Календар Союзу Українців Католиків Америки «Проведіння». На рік Божий 1967. Видавництво «Америка» / Філадельфія – 1967. С. 20-24.
12. **Шевчук О.** Безкоровайний Василь Васильович. Українська музична енциклопедія. К: 2006. – С.164-165.

УДК 78.088

Самофалов В.М.

АНАЛІЗ ПОБУДОВИ ТА ЗАСОБИ ВІДТВОРЕННЯ КОМПОЗИЦІЙНО-РАМАТУРГІЧНОЇ ЦІЛІСНОСТІ ОРГАННОЇ ПРЕЛЮДІЇ ТА ФУГИ Й.БАХА В ПЕРЕКЛАДЕННІ ДЛЯ БАЯНА (АКОРДЕОНА)

В статтє автор анализуєт принципи композиционного построєния Органной прелюдии и фуги а-moll Й. С. Баха, обращает внимание на характерные для этого произведения особенности изложения композиторского замысла. Предложен регистровый и динамический планы исполнения органного произведения в переложении для баяна (аккордеона).

Ключевые слова: Й.Бах, орган, баян, аккордеон, переложение.

Подібно до творчості Ф. Генделя, Й. С. Бах не тільки завершувач величезної епохи німецької музики, але й першовідкривач нових шляхів у майбутнє для всього світового музичного мистецтва. Найбільше його стиль закарбувався в сфері мелодики, тому саме тут закладені характерні особливості тематизму. Мелос Баха своїм корінням увійшов у німецьке народне мистецтво, а протестантський хорал, на той час типовий для німецького музичного життя, був для нього тим середовищем, через котре інтонації та образи фольклору ширше вливались в його музику. В його творах лунають інтонації, звороти, які притаманні великій кількості епічних та побутових, ліричних та танцювальних, ігрових та величальних пісень німецького народу. Та незрівнянно частіше, особливо в ліричних творах поліфонічного складу, ми зустрічаємо мелодію іншого типу – мелодію, що своїми витоками сягає предковичних шарів німецької, головним чином селянської пісенності. Ми можемо знайти у нього мелодії-теми надзвичайно різноманітні, ліричні, речитативно-декламаційні, танцювальні, скерційні. У всіх цих випадках тема-зерно бахівського мелосу навіть на дуже короткому звучанні вже насичена, «заряджена» великою напругою.

Центральною, майже всеосяжною поліфонічною формою у Баха була fuga. Як один з головніших жанрів його творчості, вона увійшла ледь не у всі жанри його музики. Характерна особливість бахівської fugи – насиченість її мелодії прихованими голосами. До найкращих поліфонічних творінь композитора належать подвійні та потрійні fugи, в яких контрастна та імітаційна поліфонія в гармонічному синтезі переплітаються одна з одною. У величезній бахівській спадщині все художньо значиме. Але особливе місце у його творчості як композитора та музиканта-виконавця займають органні твори. До найвидатніших творінь цього жанру належить Органна прелюдія та fuga а-moll (BWV 543).

Цей твір, як і інші поліфонічні твори Баха, можна віднести до заключного етапу розвитку класичної поліфонії. Композитор заклав у нього глибокий художній зміст, яскраву драматургічну лінію, розвиток якої пов'язаний зі зміною станів, їх контрастуванням, нагнітанням та градацією.

Треба зазначити, що перекладення творів завжди пов'язане зі специфічними властивостями, притаманними як інструменту, для якого написаний твір, так і інструменту, для якого здійснюється перекладення. Це стосується й перекладу цієї органної прелюдії і fugи для баяну. На відміну від органу в баяні повітря подається до голосів завдяки міху. Недолік цієї частини баяна полягає в тому, що рух міха постійно потрібно змінювати, що перериває звучання. Аби зробити це непомітно, до кожної зміни потрібно готуватись завчасно, змінюючи направлення з однаковою силою. Слід також пам'ятати про те, що баян на відміну від органа не настільки потужний та різноманітний у тембровому плані, інструмент хоча й переважає його у гнучкості динамічної шкали та можливостях філірування звуку. Користуватися регістрами баяна потрібно виважено, тому одразу слід визначити кульмінаційні моменти, аби вмикання регістру «тутті» було своєрідною сенсацією, що лише підкреслить художній задум композитора. Першочергово потрібно визначити кожні вступ та закінчення теми, щоб уникати небажаного переривання теми переносом її з правої клавіатури в ліву чи навпаки. Такі переноси можуть бути виправдані лише технічною неможливістю виконання